

AZ AMAZONKIRÁLYNŐ.

REGÉNY. — IRTA PEKÁR GYULA.

(Folytatás.)

— Hogyan? már is elfeledted? ezer átok! a hellén Aphrodite, ki az ő napfi alattvalóinak az érdekében oly szívós ravaszsággal dolgozik ellenünk, már ennyire elkábított? ennyire behálózott? már ennyire hatalmában vagy?... Hát nem emlékszel? Az istenek tréfájáról, a szerelemről beszéltünk s midőn én pajzanságból a szerelmi behódolás gyönyöreit dicsértem előtted, te ridég szigorral támadtál rám: ehallgass, megverlek, kis szeplős, én nem akarok tudni e dolgokról! s kijelentetted, hogy adott esetben magaddal szemben is ép oly szigorú tudnál lenni, vagyis szerelmi gyöngeség esetére már előre is halálbüntetést szabsz magadra... Ezt mondtad.

Antiope elhalványodott. Döbbenve simította végig a homlokát.

— Igaz. Ezt mondtam...

Elszántan egyenesedett ki.

— És jó, hogy emlékeztetsz e magamszabta büntetésre.

Valami hirtelen irtózáttal eresztette el a ló marján tartott koronát; szerencsére Melanippe még idején kapott a lebillenő aranyabroncs után. Megfogta, de másik kezével a felséges barátján kezét ragadta meg. Látták a túlról figyelő amazonok ezt is és Myrleia jámboran ábrándozott: emily szép, látjátok? a hú barátján nem akarja, hogy úrnője fáradjon, hát kéri, ő hadd akasztassa fel helyette a fogadalmi koronát... Mily hévvel könyörög!... Melanippe valóban hévvel könyörgött:

— Szótsz, ugyan hová gondolsz, Antiope? hiszen én csak azért juttattam eszedbe, mert ép még nem esedékes az a magadszabta büntetés... még nem hódoltál be... sőt lám, már is észbe kapsz, ezt akartam! Ébredsz a kábulatból, ugy-e? Várj csak, mindjárt és végérvényesen megtöröm én a varázst...

Az amazonok a lovuk nyakára lapulva lesték s Myrleia szolt: látjátok? most... most mindjárt fel fogja akasztani a koronát, csak előbb igazít rajta valamit... Antiope hátal volt hozzájuk, szerencsére, mert arca, mialatt Melanippe a felhóladcskákat egyenesítette, valóságos kint, szenvedést árukt el.

— Így, sügta végre a hercegnő, most megtörve a varázst s én a koronával együtt a gaz hellén Aphrodite e céltűvésztett játékát, hálóját, cselszövényét, ezt az egész bódító emléket ide akasztom fel a szent mandolafára.

Melanippe egy gyakorlott amazon-lendülettel hirtelen a lóva hátrára térdelt, majd ráállt s a királyi gallyhoz nyúlt fel. Félrehajította a lombot s Antiope koronáját a Heraklestől megölt Lampeto királynő fogadalmi diadémja mellé akasztotta fel. Sívva mutatta:

— Lásd, itt van s véle itt az a belőled kitépott érzés is, melyet koronáddal együtt im' szintén az istenségnek ajánlász fel áldozatul. Megszabadultál!... érzed-e? örülsz-e?

A királynő sápadtan nézett fel a gallyra. Nem felelt. A koronák csengve esőrentek a lombon átborongó ősi szélben... egyszerre azonban olyasmit érzett Antiope, hogy valaki figyelő őt, — megfordult, és csakugyan Molpádia állt lóháton mögötte. Rámeredt:

— Mit akarsz?

A hercegnő hódolva tisztelgett kettős bárdjával hűga előtt, de csupa leselkedő gúny volt az alázata:

— Oh, semmit, felség. Én csak a harcoss köznép jogán állok itt, hogy halljam, hogy halljuk, mit szólsz a felajánlás percében. És íme ámulunk, hogy te néma maradsz. Hogyan... nekem nincs mit kérned a nagy Maha Mai-tól? Bocsáss meg legalázatosabb alattvalódnak és nénednek, de ősi amazon szokás rendeli, hogy királynőnk ilyenkor élete és uralkodása czélját, vagy legalább is leghőbb vágyát nyilvánítsa s annak a teljesítését kéri az istenségtől.

— Elég, tudom a kötelességemet, Molpádia.

— Tudod? és még se teljesíted?

— Szót se már!

— Parancsod szent, de mi, hú harcoss néped, azért várunk, tendületlenül várjuk köteles szavadat: hallani akarjuk életed czélját, lelked vágyát, szíved főhaját. Nosza rajta, kérhetsz bármit, dicsőséget amazon országodra, győzelmet esatádra, de kérhetsz mást is, például azt, hogy ne verjen meg az istenség felesleges terheléssel, vagyis kivégzendő fiúgyermekkel, hanem hogy áldjon meg vitéz leány utódoikkal...

— Mondottam, elég!

De Molpádia csak azért se hagyta abba. Tüntető hangosan folytatta:

— ...vagy kérhetsz például egyebet: egy bizonyos férfi-valakit, igen, igen!... egy külön kijelölt férfi-barmot jövő tavaszi első Adonis-éjszakára, — kinek mi tetszik, habaha!...

Akárca mellbe lökték volna... Antiope háborodottan érezte, hogy elvörösödik. És csak annál jobban vörösödött, mert látta, hogy Molpádia le nem veszi róla a szemét.

— Eltaláltam volna? Nincs semmi ily óhajod, felség?

Végre észbe kapott:

— Igenis, van de ez nem óhajom, hanem parancsom: pusztulj előlem... El vágtdában előre az elővéd élére!

A szó harsány és éles volt; Molpádia arca a szőgyentől torzult. De azért tisztelegve lóbálta meg bárdját körben a feje felett, sőt még mosolygni is próbált:

— Előre az elővéd élére? Köszönet, felség úgy is ezt akartam kérni.

Az elővéd külön tagban már messze elől járt. Molpádia sarkantyúba kapta a lovát, mögötte hú leánykapitánya, Tralla, száguldott az avarban. A hercegnő kis vártatva megragadta paripája sörényét s úgy vágta közben hirtelen ollót csinált, vagyis háttal kerülve a ló nyakának, fordított ülésbe zörrent a párduczborra. Nyilván csak azért tette, hogy szem elől ne vessítse az elmaradó Antioptól s kedvtelve táplálja dühöngő gyűlöletét a szemléletével. Nézte a lombon át könyörtelenül s egyre a tegzéhez kapkodott, de mindannyiszor megelégedett azazal, hogy szemé nyilait ontza, azokkal árasztza el a hűgát:

— Láttad-e Tralla, hogy pirult? Elárulta magát...

Tralla is villogó szemmel fordult meg olykor: — Eh, én csak azt látom, hogy megmárt, megszegyentett, felség. Téged, a férfiföltőt, így gyalázattal elfúzi a színe elől!...

— Se baj, szolgálom. Az elővédhez űzött. S én csak ezt akartam. Az elővéddel mi hamarabb leszünk Themiskyrában. S anyáknál én beszéllek előbb! Erted? ez a fő...

Vidám nyertés, — a Szent Erdő világosodni kezdett s ők a lombkupolák alól egyszerre a szabadba értek ki. A lovak megálltak s táguló orrlikkal, reszkette szívűtük magukba a síkság felől áradó ősmérés, hön szénaszagot. Molpádia egy újabb ollóval rendes ülésbe fordult vissza, egy percze a távolba meredt. aztán még sebe-sebb vágtdra sarkantyúzza a lovát:

— Látod-e Tralla? Ott a városban, a ziggurath tetején, a hetedik emeleten... ott leng a lófark a felhólad lánársárdon: él még anyám, hozzája hamar!

Rövid félóra mulva újabb, de sokkal hatalmasabb nyertés zúgott fel ott az erdőszélen, — a seregzőm ért ki s a lovak hazájukra ősmertek. Phrygiai sípkájukat lengetve az amazonok is kipirultan űdvözölték a hön síkot, mely az ellapuló, lankásodó Szent Hegységből szeliden simult alá s termékeny tenyérként nyílt ki és zöldelt a tenger messzeséges két sávja felé. Sötét, miként a s omszéd Chalyb-hegyekben honos rejtelmes kékércz, e szemhatársáv, viharos, komor vizre vallott s igazolta a tenger

«Fekete» és «Barátságatlan» nevezetét. A csillogó szemek, a vágó tekintetek nem is e sós vizű Pontus, hanem a síkföld felé irányultak, — hiába, az amazonok nem tagadhatták meg skytha eredetüket: született lovas nép létükre nem igen érdekelte őket a sós víz meg a vitorla s a szárazon is biz' jobb szerették hegynél a pusztát. Ha közvetlen és közvetett uralmuk sok száz városra és sok ezer futamatnyi földre terjedt is ki, igazi hazájuknak, igazi Amazonországnak azért mégis csak ezt a hegyek és tenger közé szoruló nem nagy, de sok folyótól öntözött bűja Diaszikot tekintették. Innen a Szent Hegység magaslatairól nézve ezüst szalakként kanyarogtak ezek az öntöző vizek a kövér legelő, kapált földek, cseresznye és olajligetek földjén át. Mindenféle szürke bivalygyulák, fekete birkanyáják és sárga antilop csordák tarkították ezt a sokféle árnyalatú zöldet, — köztük terjedelmes barnavörös foltok rikítottak a tájképben, ezek voltak a legdrágább állatkins, az amazonok szemefénye, a ménések. A hazatérő sereg lovainak a nyertésére e foltok most egyszerre nyüzsgöve kezdtek nyugtalankodni s egymás után tíz-húsz helyről is felhangzott a nyertő válasz, — öröm hangja, egész lelkes beszélgetés volt ez a távolon át paripanyelven... az amazonok meghatottan, szinte könnyezve hallgatták. Külön ősmertek ők minden egyes lovat, tudták a hangját, meg is neveztek, kurjantva hívogatták a nyertőket s mentől hangosabb lett ez az örömlárma, emberszó és állatnyelv, annál értőbben látszottak közeledni, simulni egymáshoz... A viszontlátás ez első gyönyörűsége után a nőharcosok a méneseken tútra hazanéztek, el a síkságot strázsáló három tengerparti város felé; a leányamazonok a lávoli falak alatt dolgozó, pásztorkodó, vagy lötejet fejj alakok közt kereskedtek s e nadragos és rövidszoknyás veteránokban anyafiságukat, vagyis édesanyjukat, nénjüket, öregszüleijüket igyekeztek felismerni, — az asszonyamazonok viszont becéző leányneveket motyogtak s úgy integettek a falakra s kapukba gyűlő, örvendezve visító leánygyermeküknek. Újabb öröm... Lassan aztán nagyvégre férfialakok is kezdtek jelentkezni, de nem künn a szabad földek, legelőkön, hol kizárólag nők, és pedig anyavárosi fiatalok, vagy lerokkant öreg amazonok dolgozhattak, — hanem fenn a falakon vagy a falak alatt, a kapukban, többnyire kicsike amazon gyerekleányokat vezetve és dajkálgatva. Furesán, nehézkesen totyogó, nyilván esonkított férfiak voltak ezek, mesteremberek és rabszolgák: ácsok, vargák, kovácsok, szabók, üzérek, agyagosok és bányászok, kiket az uralkodó asszony-nép hol gyerekkorban alkalmazott esipőtrés-sel, hol későbbi korban végzett lábimetszés-sel idomított sántákká. E siralmas alakok nem tudtak futni s így se menekülésre, se áruulásra nem gondolhattak, se más egyéb ártalomra nem voltak képesek, de mint úgy dolgozó iparosok annál hasznosabb eselédjeivé váltak az amazontársadalomnak... A nőharcosok hiúzszemmel néztek a távolba s hosszán integettek hazafelé, — aztán szokás szerint csakhamar a helyi hazafiság kezdett ágaskodni bennük. Csoportok verődtek össze és kiki vetelkedve dicsérte a maga szűkebb hazáját, vagyis városát. Persze a legizgágabb elem, a Tralla és Molpádia zöld sípkás szűke népe kezdte:

— Oda balra nézzetek... mégis csak a mi zöldhabú Lykastos folyónk a legszebb s a torkolatánál viruló bástyás Lykastos városunk a legerősebb!

— Ugyan már! — feleltek a barnahajú kéksípkások, — ide középre nézzetek, hát nem szebb a mi Irisszel egyesülő két Chadesia folyónk s nem erősebb az ő torkolatuknál fehérlő Chadesia városunk? Sohse kevélykedjétek úgy... mik vagytok ti? semmik! de mi sízkáros vagyunk, igenis, nálunk lakik a Második Királynő, a felséges Orythia...

— Oda balra nézzetek... mégis csak a mi zöldhabú Lykastos folyónk a legszebb s a torkolatánál viruló bástyás Lykastos városunk a legerősebb!

— Ugyan már! — feleltek a barnahajú kéksípkások, — ide középre nézzetek, hát nem szebb a mi Irisszel egyesülő két Chadesia folyónk s nem erősebb az ő torkolatuknál fehérlő Chadesia városunk? Sohse kevélykedjétek úgy... mik vagytok ti? semmik! de mi sízkáros vagyunk, igenis, nálunk lakik a Második Királynő, a felséges Orythia...

— Ugyan már! — feleltek a barnahajú kéksípkások, — ide középre nézzetek, hát nem szebb a mi Irisszel egyesülő két Chadesia folyónk s nem erősebb az ő torkolatuknál fehérlő Chadesia városunk? Sohse kevélykedjétek úgy... mik vagytok ti? semmik! de mi sízkáros vagyunk, igenis, nálunk lakik a Második Királynő, a felséges Orythia...

WEKERLE SÁNDOR MINISZTERELNÖK DOLGOZÓ SZOBÁJÁBAN. — Miniszterelnökké váló kinevezésekor készült fénykép után.

— Nem igaz! — vágtd vissza a boszús és amúgy is örökké okvetetlenkedő lykastosiak — például most se lakik nálatok...

Hangos kacaj:

— Most?... no ezt ugyan eltaláltátok! hát persze hogy most nem lakik nálunk, hisz' a felséges Orythia most Itthoni Királynő, mindenki tudja, hogy az e tavaszi Adonis-ünnep óta anyának készül s így természetesen nem lakhatik másutt, mint Themiskyrában, ott is az Anyák Városában. De mire majd megszabadul terhetől s jövő tavaszra a felséges Antiope váltja fel őt az Itthoni Királynő tisztében, akkorra Orythiánk ismét nálunk fog trónolni s a mi Chadesiánk ismét sízkáros lesz...

— No, — vetették oda a lykastosiak, szinte fenyegetően — nálunk csak egy hercegnő lakik, de azért lehetünk még mi is egyszer sízkárosok. Sőt még annál is több...

— Micsoda? — emelte szavát az odagrátó Myrleia. A themiskyrai piros sípkások izgatottan tömörültek köréje.

A zöld sípkások hetvenkedve bökték ki: — Hát főváros! igenis, ha majd egyszer a mi

Molpádiánk lesz Első Királynő, akkor nem a ti Themiskyrátok, hanem a mi Lykastosunk lesz a főváros!

— Zaj, feleselés, Myrleia háborodottan mutatott jobbkéz felé, hol a kilenczvenhat mellékfolyócskából erősödő Thermodon hömpölygött alá a Szent Hegységből, — hatalmas folyó, melynek torkolata a harmadik és legnagyobb amazon erősséget, Themiskyra fővárost őrizte. Mint megannyi lovasok, jól kimérten karcsú tornyok ültek az assyr modorú falakon pontos távolra egymástól, — e falak mögött oszlopok paloták, hatalmas szentélyek vetekedtek egymással, de valamennyit legyőzte a tengerre rügő sziklafokon álló kilenczemeletes, kincses királyi palota. Ezt viszont a közelében levő s éjszaki falával szintén a tengerben álló szent ziggurath templom múlta felül magasságban: szintén assyr mintára készült bábeli torony volt ez, helyesebben egy négyzögletes csonka piramis, melyre kívül körökörben menő s hétszer forduló menedékes út vezetett fel és pedig oly fortélyosan, hogy a csonka piramisnak így hét egyre kisebbedőbb rézsutos emelete állott elő,

— Amíg ott a kristályos vizű, ezüst Thermodon folyik, a míg ott a Mindenek Anyjának a szent ziggurath tornya áll, addig a mi Themiskyránk marad a főváros s a ti hetvenkedő Lykastosotok nem fog előnkbe kerülni. És ép oly kevéssé fog a ti Molpádiatok a mi Antiopeknak elejébe kerülni, — és még ott integet a felséges Marpesia.

— Igen, lázongtak a magukról megelégedett zöldsípkások, — nekünk, a mi Molpádiánk-nak int igazságot!

(Folytatása következik.)

OH ANYÁM...

Oh asszonyom, ki sorsom párja lettél
És életem bús dicsősége vagy,
Ha fáradt szememben néha vádra lelnél,
Te csak a régi hú Múzsám maradj,
Hiszen tudod, hogy járnom ólma súlyos,
Éltem pórázon tartja a szabály,
S míg vézna lábam bús munkába futkos,
Szárnyamba botlom s szárnyam sebe fáj.

Oh asszonyom, kit örök rímbe vésett
Szívem — s Nap vagy életem,
Ha vágyam néha tőled messze tévedt,
Ne légy kegyetlen — hív a végtelen.
A költő-szív ha bús rabságba sorvad
S rabszolgasorsa lázadásba tör,
Azt sebi meg, ki híven átkarolta
S életére Napként tündököl.

Oh asszonyom, a lelkem csupa örvény,
Boldog Faunokkal őstestvér vagyok,
Kit nyugtá köt sok bamba földi törvény,
És néha csak, — ha szabadulhatok:
Szavamba messzi hegyek értecsendül,
Alattam mind a lomha büntömög,
Kincset hozok a szűzi rengetegből:
Szívem harangoz új himnuszt Neked.

Oh asszonyom, én lenn a földi eszdben
Vásáron lehetnék énekes bohóc,
S kores-korunkban járhatnál selyemben,
Ha jól beférne szájamba a kőcz
S álarcz alól mint hős, vagy bamba gyermek
Zengném korodnak téboly-énekét
S kis tészkünk helyén himes drága termék:
Kelet pompáját rakhatnám eléd.

Oh asszonyom, de jól tudod, eremben
Ottára vágó istentűz lobog
S e szent tűz inkább meddón ég szememben,
Bengál gyufákba szikrák nem adok, —
A józanok bár bölcsen mosolyognak,
Időtlen útra küldöm éneked,
Szárnyam repül, bár lábam lenn, botolhat —
Testvérem a tenger, a Nap s e szűz hegyek.

Dutka Ákos.

KIRÁLY A MÁRIA TERÉZIA-REND ÚJ LOVAGJAI KÖZÖTT.

A MÁRIA TERÉZIA-REND MAGYAR VITÉZEI.

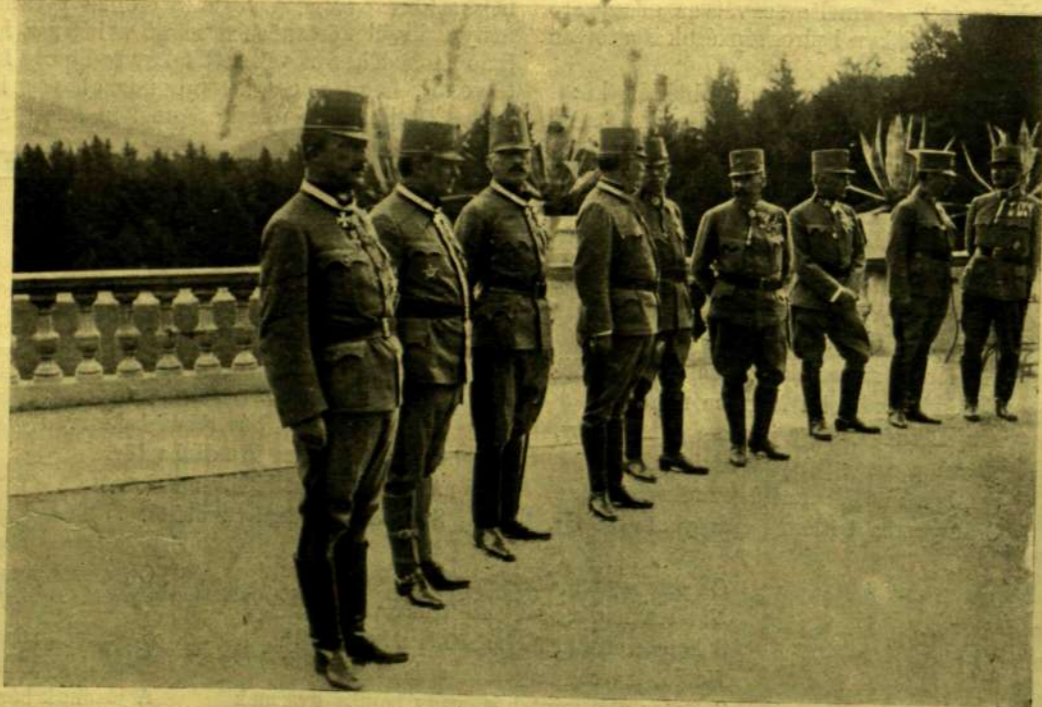
(A hét éves háborútól a világháborúig.)

Másodszor indul virágnak a katonai Mária Terézia-rend, melyet a hét éves háború viharai közt majdnem pontosan százhatvan évvel ezelőtt (1757 június 22-én) gróf Daun tábornagyhoz, a kolini győzőhöz intézett kabinet-rendeletével alapított meg Mária Terézia királynő a vitézségükkel és önálló, bátor elhatározásukkal sikert arató tisztek jutalmazására és kitüntetésére. A rend 1914-ben, a világháború kitörésének évében utolsó belső vitézeinek, báró Fejérváry Gézának elhunytával kihalt s azontúl már csak két külföldi tagja élt: Alfonz Casertai gróf a Bourbonok szicíliai ágából és Ernő Ágost cumberlandi herceg. A hosszú béke nem kedvezett a katonai rendnek, melyhez hasonló nincs a világ egyetlen hadseregében sem.

Nem pusztá véletlen, hogy a rend régi tagjai közül magyar ember volt az utolsó. A magyarság — félre nem ismerhető jelű katonai kiválóságának — az alapítás évétől fogva számbeli előnyben volt a más származásúak előtt. 833 tagja volt a rendnek az első avatásoktól kihaltáig s e 833 közül 166 volt a magyar, 107 az osztrák, 88 a cseh és így folyton fogyó számban a más nemzetbeliek. Már az első négy nagykeresztés közt is kettő a magyar: Nádasdy Ferencz gróf lovassági tábornok és futaki Hadik András gróf altábornagy. Azok közt a családok közt is, melyeknek több őst díszítette a Mária Terézia-rend keresztje, számot tesznek a magyarok. Négy Esterházy (Antal, Nepomuki János, Miklós és Vince), három-három Gyulai (Albert, Ignác, Sámuel) és Vécsey (József, Péter, Siegbert) és két-két Degenfeld (Ágost, Frigyes) és Hadik (András, Károly) neve tündöklök a rend évkönyveiben.

Az idők változása mindenekelőtt tanulságos olvasmányt tesz annak a harminczöt rendkaptalannak és százhatvan felavatásnak történetét, melyeknek során a régi Mária-Terézia vitézek kiválasztása és megtisztelése történt. A nagy királynő védelmében mindig kitűntek magyar hősei s már a hét éves háború folyamán sok magyar nevet iktatnak a rend vitézeinek lajstromába. Az 1758. év márczius 7-ikén avatják lovaggá gróf Esterházy Miklóst, december 4-ikén Draskovich József gróf altábornagyot; 1759-ben Károlyi Ferencz Antal gróf vezérőrnagyot, 1760-ban Kerekes Zsigmond alezredest, Rhédey János gróf ezredest és Török Andrást, a jász-kun-huszárok ezredesét, 1761-ben Bethlen Ádám József vezérőrnagyot, 1762-ben Kiss Ferenczet, a császár-huszárok alezredest és 1763-ban gróf Gyulai Sámuel ezredest; 1765-ben középkeresztessé herceg Esterházy Miklós tábornagyot, a rend lovagját, 1799-ben lovaggá báró Alvinczy József vezérőrnagyot és Borczyeczky Ferencz Ignác huszárezredest, 1788-ban Liphay Antal alezredest, 1789-ben Neszméry Ferencz századost, Ocskay József ezredest, báró Splényi Gábor altábornagyot, Kray Pál ezredest, báró Karacsay András

vezérőrnagyot, báró Vécsey Siegbert vezérőrnagyot, Kosztolány László ezredest, herceg Esterházy Antal őrnagyot, gróf Sztáray Antal vezérőrnagyot, Verebelyi Zsigmond és gróf Gyulai Albert századosokat; 1790-ben Szarvassy József huszárkapitányt, ugyanez évben középkeresztessé báró Splényi Gábor altábornagyot és báró Karacsay András vezérőrnagyot (mindketten már lovagjai a rendnek), lovagokká báró Wenckheim Ferencz és báró Horváth Kázmér vezérőrnagyokat, Vajna Gábor őrnagyot, báró Révay Imre alezredest, gróf Pejacevich Antal ezredest, Bydeskutj Zsigmond őrnagyot és Fábry Mihály vezérőrnagyot; 1793-ban középkeresztessé báró Alvinczy József altábornagyot, a rend lovagját, 1794-ben nagykeresztessé ugyanőt, középkeresztessé báró Kray Pál vezérőrnagyot, a rend lovagját és lovagokká Dévay Pál vezérőrnagyot, Stephaics Ferenczet, a nádor-huszárok alezredest, Duka Péter vezérőrnagyot, Eötvös Károlyt, a Barco-huszárok őrnagyát, gróf Gyulai Ignác alezredest, gróf Hadik Károly vezérőrnagyot és Szereday Antal mérnökari alezredest, 1795-ben Boros Ádám vezérőrnagyot és bonyhádi Perczel Károly tüzérszázadost; 1796-ban középkeresztessé Mészáros János vezérőrnagy és gróf Sztáray Antal altábornagy rendi lovagokat, lovaggá Pulszky Nándor mérnökari századost, Nagy Ferencz ezredest, Mecsegy Dániel és Buday Ignác huszárkapitányokat; 1797-ben Munkácsy József századost és ugyanez évben középkeresztessé gróf Hadik Károly altábornagy rendi lovagot; 1800-ban középkeresztessé gróf Gyulai

A Mária Terézia-rend új lovágjai a király előtt sorakoznak: elől József főherceg, utána sorban Kövess tábornok, Dankl vezérezredest, Arz tábornok, Wurm vezérezredest, Trollmann és Szurmay tábornokok, Hoffmann és Schariczert altábornagyok.

A MÁRIA TERÉZIA-REND ÚJ LOVAGJAINAK FELAVATÁSA. — Schumann felvételei.

Elöl gróf Esterházy Mór, mögötte sorban Szász Károly, a képviselőház elnöke, [dr. Sándor László főkapitány, gróf Zichy Aladár, Szurmay Sándor, Mezösey Béla, Ugron Gábor, Gratz Gusztáv, gróf Batthyány Tivadar, gróf Serényi Béla, Földes Béla, Vázsonyi Vilmos, Palugyay Mór] államtitkár.

A KORMÁNY TAGJAI A MENETBEN.

A PAPSÁG.

A SZENT ISTVÁN NAPI KÖRMENTET BUDAVARÁBAN. — Jelfy Gyula felvételei.

A PÓK.

Elbeszélés. — Irta Lakatos László.

(Ezek, a minden irodalmi becsavágy nélkül való, de annál őszintébb sorok egy tizennyolczadik századbeli önéletírásból másolódtak le. A napló írja XV. Lajos udvarában nevelkedett, a hol a király öt annyira megkedvelte, hogy már gyermekkorában kinevezte herczegnek. A következő király, XVI. Lajos, fontos katonai és külképviseleti megbízásokkal tisztelte meg, a mi azonban nem akadályozta meg őt abban, hogy később, a forradalom alatt, a köztársasgi csapatoknak váljék egyik jeles serevezérévé. A herczegnek a forradalomhoz való csatlakozását talán azzal lehet megmagyarázni, hogy fiatal korában az a szerencse érte, hogy barátói révén d'Alembert, Helvetius báró és az Encyclopédia többi szabadszellemtű iróinak baráti körébe juthatott.)

Tizennégy esztendő multam, a mikor apám-uram kívánságára jegyet váltottam Esparbelles grófkisasszonnyal. A fiatal hölgy testileg pufók, szellemileg alacsonyrendű teremtes volt, úgy hogy irányában soha még testvéri hajlandóságot sem tudtam érezni. Hiszem, hogy ha apám nem kényszerít erre a frigyre, akkor sok minden másként történnék életemben, de Chalet grófia önefjű ember volt, vele vitába nem szállhattam és politikai okokból a házasság hívei voltak Choiseul herczeg, a király külügyminisztere a Pompadour asszony is, a kinek jóságát kis gyermekkoromban sokszor élvezhettem.

Tizenhat éves koromra tervezték a házasságot. Még két esztendőt mondhattam az anyémnek és én e két évet — Leloup atya nevelő gondjai alól felmentetvén, — a király nemes testőrifjai között tölthettem. Tizennégy éves voltam, királyi apród, Esparbelles grófkisasszony jegyese és a szerelemben teljesen járattalan. Inkább okosságából, semmint érzélgőség-

ből határozta tehát úgy, hogy ifjú életének két következő esztendejét javamra és okulásomra fordítsam, annál is inkább, mert arám két évvel idősebb volt, mint én.

Házasságom után bőven kérkedhettem a hölgyek kegyelmével, de a szerelem első óráiban kevés szerencsém volt... Tizennégy esztendő voltam és akkor úgy gondolkodtam, hogy az életből csak két esztendőm van, a mi az anyém. Az udvar hölgyei és nőrokonaim közül is azok, a kik szépek és fiatalok voltak, gyakran tüntettek ki kedvességükkel, ámde tapasztalatlan voltam és ha belül türehtetlenül mohó is, külső modorom félénk és félszeg. Szavaim bátoralanok voltak, időm kimért, így nem is mertem arra gondolni, hogy a teljesülés első órája előtt hónapokig térdeljek egy társaságombeli hölgy lábásálya, noha gyakran észlelni véltem, hogy egyikének-másikának nem vagyok éppen kedve ellenére való. Gondoltam, másféle kísérlem meg az édes szerencsét és éppen félénkségem vezérelt ama társaság felé, hol szó és erkölcs szabad árucczik volt.

Elhúnyt anyám fivére, Grammont herczege, a ki elhatározást mindenben helyeselte és a kihez annál inkább lehettem bizalommal, mert anyám kedvencz nővére volt neki, vezetett a király színészeinek társaságába. Közöttük volt alkalmazásban Rosalie is, egy tizenöt éves kedves gyermek, a kinek ferdevágású kék szeme volt és sok értelemmel énekelte Lully és Rameau dalait, szintazonképpen ügyesen tánczolt a komédiák közjátékaiban. Rosalie ártatlan volt, mint én, noha egy esztendővel idősebb nálam és foglalkozása, mint már mondtam, a színészet.

Sosem voltam a szavak mestere és életemnek abban az elkésereedett korszakában sem erőm, sem nyugalom nem volt arra, hogy hónapokig szavakkal tegyem a szépet Rosalienak, a kihez különben sem az érzélgőség, hanem inkább a kíváncsiság vonzott, noha őszinte szívből kedveltem őt. Szerencsémre — de vajjon valóban

szerencsémnek hívhatom, — Rosalie egyszerű lélek volt, a ki egy kézzszorításból, egy kedves színü bokrétaból, egy jó izléssel elkészített gyümölespástétomból, de még inkább ifjú heveségemből többet értett, mint száz rimekben esengő mondatból.

A mikor már nem volt egymás számára mondanivalónk, a pyrenneusi győzelemről elnevezett utcának egyik házában találkoztunk. Szállásadónknak Crouthe asszony volt, egy czukrász özvegye, félfülére teljesen süket, meglehetősen szegény és általában igen szolgáltrakész, noha kissé rátarti módon. Cselédet nem tartott a jó asszonyság és talán azért nem volt érkezése arra, hogy lakását, annak minden zugolyát kellőképp tisztogassa és csinosítsa.

A mikor először magunkra maradtunk a szobában, öleléssel illetem Rosaliet. Egyáltalán igyekeztem úgy viselkedni, mintha én lettem volna az idősebb, bár ő tizenöt volt és én csak tizennégy. Mindketten szepegtünk, de azért igyekeztünk egymás irányában szivek lenni és ő nem vonta meg ajkát tőlem. Egy széken foglaltunk helyet mind a ketten és kezem, szegény kis reszkető kezem az ő forró és fehér nyakát becézte, a mikor a szoba egyik sarkában hirtelen pókhálót vettem észre. A pókháló olyan nagy volt, mint egy kocsikerék, a ráülpedett portól piszkos, fekete és ijesztő. A hálóban egy elhízott pók mozgott, olyan nagy, mint egy katona ökle és lábai nem vékonyabbak, mint egy kakasé. A pók félénk tartott. Ijesztő volt. Mindketten egyszerre sikoltottunk, felugrottunk és a szobaajtó reteszét feltörve, megfutottunk. Életemben azóta sem voltam gyáva, de máig sem emlékszem arra, hogy a sok lépcsőn át hogyan jutottunk le a pyrenneusi győzelemről elnevezett utcába, a hol tisztán és ártatlanul bocsájtottam el Rosaliet — bocsánatot sem kérve éretlenségemért, — hogy térjen vissza a király színészeinek társaságába.

PARASZTASSZONYOK VIRÁGGAL FOGADJÁK JÓZSEF FŐHERCEGET CSERNOVICZ ELŐVÁROSÁBAN.

CSERNOVICZ POLGÁRMESTERE ÜDVÖZLI JÓZSEF FŐHERCEGET.

CSERNOVICZ VISSZAFOGLALÁSA. — Balogh Rudolf félvétele.

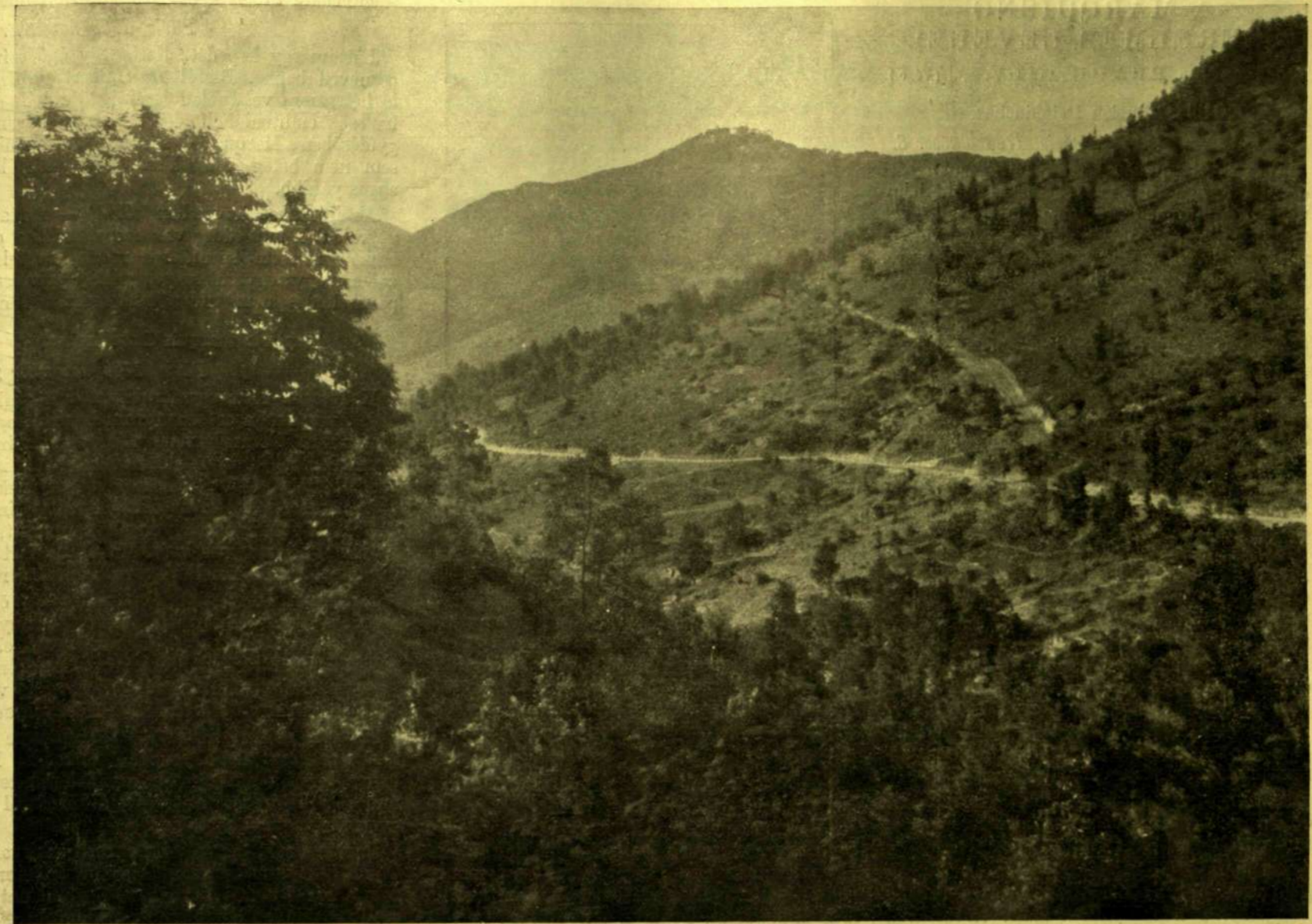
JÓZSEF FŐHERCEG BEVONULÁSA CSERNOVICZBA. — Balogh Rudolf félvétele.

KILÁTÁS A KUK HEGYRŐL A MOST FOLYÓ CSATÁK SZINTERÉRE. — A hegyhát baloldali része az olaszoké, a jobboldali a miénk.

CANALE ÉS AUZZA A KUK HEGYRŐL NÉZVE.
A MOSTANI ISONZÓI HARCZOK LEGFONTOSABB CSATATEREI.

A MONTE GABRIELE ÉS MONTE SANTO AZ OLASZOK ÁLTAL A MÚLT OFFENZÍVÁBAN ELFOGLALT KUK-HEGYRŐL NÉZVE.

EGY NEHÉZ ÜTEGÜNK AZ ISONZÓNÁL.
A MOSTANI ISONZÓI HARCZOK LEGFONTOSABB CSATATEREI.

A MARQUISNŐ SZERELMES LEVELEI.

Írta BRAUN LILY. (Vége.)

Gaillard Lucien Delphinehez.

Páris, 1788 október 8.

Tisztelt Marquisnő asszonyom. Tegnap kéredzősködött a herceg először Önökről, hogy van-e róla hírem. Igérettemnek megfelelőleg azt mondtam, hogy nincs. Rendkívül izgatott volt, — pedig az ilyesmit mi csak akkor veszszük észre, ha lényegesen nagyobb a többiek izgatottságánál.

A sors mintha ellene esküdött volna a koránynak. Akármint tesz helyzetének erősítésére, csak gyöngíti vele.

A király engedélyezi az általános rendek gyűlését. Ez vagy kibékíthetett volna vele mindenkit, vagy legalább közös békemunkára egyesíthette volna a három rendet. De még többet is akar tenni, el akarja feleltetni május nyolcadiki diktátori föllépését s megkérdi jó polgáraitól, mi a véleményük az egyes rendek képviselőinek számáról. Ezzel a tétellel közük dobta a vizály almáját. A privilégiumosok, a kik az imént még előhazorsai voltak a szabadságnak, ellenségei az egyenlőségnek. A harmadik rend szemben találja magát ellenségeivel.

Erre a pillanatra vártam évek óta, Marquisné Asszonyom. De sohasem hittem volna, hogy a király kezdeményezésének köszönhetően. Most leszámolásra kerül a sor! Most kérjük ki az évszázadok számadását. Az állam deficiitje ehhez képest semmi.

A szolgaság, a jobbágy-robot, az ostor, az éhség, a férfiak vére, a nép lányainak becsülete — minden ott áll rajta és fizetést követel.

Mondják, egy Cazotte nevű embernek, előkelő urak társaságában, látomása volt: látta a fejeket a hóhér pallosa alatt. Nevettek a bolondon és azóta cinikus tréfák közben a saját fejükre játszanak kockát. Az örültek — nem akarják tudni, hogy a kocka már el van vetve.

KÖNYVES TÓTH KÁLMÁN, debreczeni ref. lelkész, lapunk egyik legrégebb munkatársa, most augusztus 31-én tölti be 80-ik évét. 54 évi lelkészi működése alatt 13.500 gyermeket keresztelt, 4930 embert temetett, 3500 házaspárt esketett, 3093 egyházi beszédet mondott. Számos irodalmi műve több kiadásban is elterjedt az olvasókörzések között.

Ne ijedjen meg, Marquisné Asszonyom. Tudja, hogy mindig véres álmaim voltak. De a míg én lélekzem, nem szabad, hogy Önnek s a kis Godefroy-nak egy hajszála is megörbüljön. Hogy felelhetnem el, hogy a kicsike megsimogatta kis kezeivel az arcomat, mintha nem is látná a púpot. Gyakran annyira meg vagyok zavarodva, hogy nem tudom eldönteni, mit kívánok epedőbben: Franciaországot megszábadítani a zsarnokságtól, vagy Önöket kettejükét a sötét váróba!

Montbéliard Frigyes-Jenő herceg Delphinehez.

Páris, 1788 november 8.

Láttam egy képedet, alatta egy égő szív és a neved benne. Beszéltem Guibert gróffal, a ki hétszámra volt nálad és elragadtatásba esik, ha csak említeni hall téged. Láttam a rendek gyűlésében a Marquist — sem megbérelva nincs, sem nem beteg, csak kissé soványabb, kissé aggyastyánibb.

Az igazságot követelem tőled, — fentartás nélkül. S a mit eddig vak szerelmemben csak halkán mertem kérni, azt most követelem: válasz vagy egyesülés, semmiféle javjeszékli panaszkodás nem tud többé megrendíteni.

Montjoie marquis Delphinehez.

Páris, 1788 november 22.

Kedvesem. Még egyszer követeli a szabadságát, miután én erősen biztam benne, hogy a romantikus álomnak vége van, mint minden álomnak a mi józan időnkben. Most pedig megtudom, hogy Ön «feláldozta» magát nekem, «szánalomból a beteg, az elszegényedett» iránt. Siránkozó puhányok nagyon meghatónak találhatják ezt a magaviseletet. Én nem. Mert Ön azt tette, a mi a kötelessége volt, egyebet nem.

Egy dologban igazat adok Önnek: egy öreg, szegény ember nem fiatal, szép asszonyok való társaság. Levonom a következtetést ebből a belátásból és szabadon bocsátom Önt. Természetesen Önt egyedül. Mert a gyermek a világ előtt az én fiam és nevemnek örököse marad.

A válasz ebben az izgatott időben nem fog leküzdhetetlen akadályokkal találkozni. Meg fogom tenni a szükséges bevezető lépéseket: a mint Ön határozott az alapvető kérdéssől: a gyermek vagy a szabadság?

Hazamennék, hogy személyesen tárgyaljak Önnel, — természetesen teljes nyugalommal, nem a párisi utcai jargonban — e pillanatban azonban minden egyes ember nélkülözhetetlen, mert a kormány a harmadik rendek képviselőinek számát illetőleg egyenlővé akarja tenni velünk.

Válaszát ugyanezzel a futárral várom.

KATONÁINK JÓZSEF FŐHERCEG UTÁN VONULNAK CSERNOVICZ FŐTERÉN ÁT. — Balogh Rudolf felvétele.

A Godefroytól való elválásnak természetesen visszavonhatatlannak és teljesnek kellene lennie.

Montbéliard Frigyes-Jenő herceg Delphinehez.

Páris, 1788 december 3.

Szerelmes, egyetlen asszonyom, bocsáss meg nekem, te édes, bocsáss meg! Leveleid, — a Marquis úr írása — Gaillard közlései — boldogság és felháborodás, öröm és rémület között rángattak ide-oda. Szegény szívem, mennyit szenvedsz te és oly határtalanul egyedül vagy! Azt reméled, meglágyíthatod a marquist, miután az első lépés meg van téve; én azonban attól félek, pártjának veresége végleg kővé keményítette. Az osztály becsülete, a név becsülete az ő egyetlen bálványja; ha átengedi nekünk a gyermeket, ez szegénynek bevallása volna — sohasem fog beleegyezni. Nem marad nekünk más hátra, mint a szökés. Biztos vagyok szerelmedben, azért ajánlom neked. Ha kész vagy rá, akkor minden más gyermekjáték.

Montjoie marquis Delphinehez.

Páris, 1788 december 10.

Tudja utolsó szavamat. Nincs szándékomban egyetlen lépést sem tenni visszafelé. Csak annyiban engedek kívánságának, hogy nem szorítom azonnali döntésre. Adok Önnek egy évi gondolkodási időt. Ez alatt az idő alatt kerülni fog minden közvetlen érintkezést a herceggel. Ez idő alatt fel lesz hatalmazva, hogy a gyermek esetleges alkalmas ápolóját maga válassza ki. Azt hallom, a hideg Elzászban még nagyobb, mint itt; mivel esetleg hiány lesz fában, elrendeltem a park fáihoz kivágatást.

Montbéliard Frigyes-Jenő herceg Delphinehez.

Páris, 1788 december 23.

Szeretett Delphinem. Odalenn újjong a nép. A jeges éjszaka daczára éneklő tömegek vonulnak át az utcákon, — szeretném a fületem betölteni, hogy ne halljak semmit, a mi örömeim hangzik.

Nem szokhatsz, nem döntheted a gyermeket nyomorúságha és szegénybe, a gyermeket — a ki egyszer megkérdeheti tőled: «ki az apám,

az-e, a kinek a nevével viselem, vagy a kinek a szeretője volt?» «Én magam — írod — mosolyogva vállalnék magamra mindent térted, de a gyermek miatt nem szabad.»

Oh, ti asszonyok, olyan szabadok és erősek vagytok és mégis oly gyöngék és megkötöttek! Várni akarsz és megpróbálsz megindítani az öreg ember megkövesedett szívét! Erősíteni akarom magamat a reményeiddel, szerelmem; nem kellene-e követ hordania mellében, ha kéreid nem tudják meglágyítani?

Egyelőre még itt maradok. Necker jelentése, a mely szerint a kormány elismeri a nemzet képviselőinek jogát az adók és a budget-enge-délyezésére és a harmadik rend képviselőinek számát egyenlővé teszi a két első rendével, okosabb, mint a milyet vártam volna tőle, biztosan ez az egyetlen mód a fölhevült lelkek megnyugtására. Kezdetünk egy nyugodt, alkotmányos fejlődést remélni.

Isten veled, forrón szeretett gyermekem. Csókol meg fűnkát, a kit gyöngéden szeretek, ámbár a szörnyű végzet közénk tolja őt, a ki a legbensőbbben kellene, hogy egyesítsen minket.

Gaillard Lucien Delphinehez.

Páris, 1789 január 5.

Tisztelt Marquisné Asszonyom. Sorsa erősebben érintett engem, mint a hogy a magam sorsa bármikor is érintett volna. De a mennyire igaz, hogy én egy rossz nőnek és egy nemes embernek a púpos fia vagyok és semmiben sem hiszek, csak a saját erőmben, — azé az erő, a mely fegyverré kovácsolja minden mondatát a «Mi a harmadik rend» című pompás íratnak. Tegnap jelent meg, estére már mindenkinek a kezében volt; ma már minden privilégiumosnak a fülebe döngnek szavai: «Mi tartja össze a

társadalmat? A gazdasági és a szellemi munka. Ki végzi ezt? A harmadik rend. Ki visel a hadseregben, az egyházban, a jogszolgáltatásban, a közigazgatásban minden terhet, a mi fáradsággal és erőfeszítéssel jár és nem hoz sem dicsőséget, sem gazdagságot? A harmadik rend! Ez kitörülhetetlenül belevesődik a legtempább agyvelőbe is. «Ki tölti be ellenben a legjobb állásokat, a legjövendelműbb hivatalokat, ki kormányozza nemcsak a birodalmat, hanem a királyt is, ki veszi őt körül, mint egy fal, hogy nem láthatja a saját népét? Az arisztokrácia.» Ez fölkelte a gyűlöletet, a mely a fejszéhez és a gyűjtögetéshez nyul, ha nincs hozzászokva a kard forogtatásához.

Türelem, Marquisné Asszonyom. A harmadik rend, a mely felszabadítja önmagát, fel fog szabadítani minden elnyomottat és jogtalan — Önt is!

Guibert gróf Delphinehez.

Páris, 1789 február 26.

Drága Marquisné Asszonyom. Hallgatása azt a félelmet kelti fel bennem, hogy akaratlanul megértettem! Ezt ószintén sajnálom, mert épen most, a mikor az ember megszokta, hogy legjobb barátaival szemben bizalmatlan legyen — a pártviszály az intimitásig ér — nem kellene semmiféle szálát eltépni, a mely még oly gyöngén is összefűz valakivel.

A választási harcok a vidéken formálisan megtelítették a levegőt robbanó anyaggal; még Necker is vágódik és megpróbálja a harmadik rend mértékletességét korlátok közé szorítani. A sajtó azonban nem ismer többé tekintetet; szemében az alkotmányos monarchia, a melyet még csak ezután kell megalkotni, máris túlhaladott álláspont.

A kemény tél, a mely a tavalyi év rossz termésére következett, egész Franciaország csavargóit Párisba csodítja, a hol a nyilvános tereken minden tekintet nélkül övök a szó. Nem ismerne rá a városra. A nemes ember, ha ki akar térni az inzultusok elől, kénytelen polgári ruhában járni.

Mirabeau provençei agitációjáról bizonyára

A CSERNOVICZI VÁROSHÁZA ELŐTT VÁRJÁK JÓZSEF FŐHERCEG BEVONULÁSÁT. — Balogh Rudolf felvétele.

UTÓHANG:

Montbéliard Frigyes-Jenő herceg Delphinehez.

Etaples, 1827 június 21.

Drága Marquisné Asszonyom. Tegnap óta kibekültem az étellel.

Kalandokban gazdag élet évtizedei után fölkerestem azt a helyet, a hol szent nekem minden fa és minden virág, annak a napnak az évfordulóján, mikor még csaknem fiúkoromban először szorítottam karjaimba szívem egyetlen boldogságát.

Végigmentem a fason, a kiszáradt tó mellett, elvadult bokrok közt, a kis fehér kastély felé, a mely álmatagon nézett rám.

Ekkor közvetlen a kastély előtt, az időtől omladozó lépcsőkön ülve egy fekete alakot láttam meg, a ki fátyolos fejét kezébe rejtette.

A mikor sietve közelebb léptem, hirtelen két szem tekintett rám, — két szem, a mely mint csodátévó csillag ragyogott rám mindenütt, még Oroszország jégmezőin is, — a te szemed, Delphine!

Mindketten sírtunk, — azt hiszem, örömkönnyekek voltak!

Holnap visszamegyek Olaszországba. Mióta a császár meghalt, Franciaország idegen lett nekem.

Megszegem az ígéretet, a melyet tettem neked: nem megyek többé Lavalba.

Nem akarom semmiféle agkori barátsággal lerombolni a te hűség, a te szerelmed emléket.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Tűz a pusztaban. Herceg Ferenc szükségesnek érezte, hogy új könyve előszavában, egy szép és meleg szimbólumot állítson fel mentségül, a miért rózsákat ültet, vagyis olyan művekkel lép az olvasó elé, a melyek csak épen gyönyörködnetni akarnak s a háborúval nincs semmi kapcsolatuk. Ez a mentség a milyen szép, olyan fölösleges. A háborúban mindenki, a ki nem a harczatérben küzd, a dolgok rendje szerint folytatja mesterségét, a földmives a földet teszi termővé, az iparos gépeinél áll, a kereskedő üzleteket köt, — a költő énekel és pedig úgy, a hogy lelke kaptálja. Ha a háború ihletti meg, a háborúról, ha más, akkor másról. Akkor vétele hivatásának erkölcsé ellen, ha érzése ellenére erőszakolná a háborús témát és hangot. S mi éppen abban látjuk egyik bizonyítékát annak, hogy a háború lassankint tárgyatlanná válik, hogy a költők és olvasók egyaránt mindinkább elfordulnak tőle s mind kevésbé foglalkoztatja belsőleg az embereket. Az a mindentűt egyre élesebben feltűnő jelenség, hogy a háborús irodalom mind hátrább szorul az írók és olvasók érdeklődésében s mindinkább a dilettánsok és kontárok próbálkozásainak színtere marad, annak jele, hogy az emberek együtt éreznek ugyan a harczatérben vérző társaikkal, de már nem érznek együtt magával a háborúval s ez a pszichológiai diszpozíció is egyik tényezője lehet annak, hogy a béke helyreálljon. Herceg Ferenc különben is kezdettől fogva olyan álláspontot foglalt el a háborúval szemben, a mely a magyar intelligenciája javarészenek álláspontjával egyezik s a mely — ezt bizvást mondhatjuk — kiemeli társadalmunkat az összes hadviselő államokéból, mert az a dühös gyűlölködés, a mely a háború első időszakában mindenütt uralkodó volt s a mely a francia nemzet lelkét még ma is megmérgezettnek mutatja, a szervezett vérontásnak az a vak imádata s a más népek loigázásának és elpusztításának az a bősé vágya, a mely eleinte általánosan uralkodó volt, nálunk nem támadt fel a lelkekben. S Herceg ebben is hű kifejezője volt a magyar intelligenciája lelki állapotának: nem titkolta hazafias aggodalmát, harczosainak való együttérzését, de az usztók közé nem állott, megőrizte erkölcsi fölségét a háborúval szemben és az első egyike volt, a ki a háborús kábulattól megszabadultak és kritikailag kezdték nézni azokat a szociális és pszichológiai elváltozásokat, a melyeket a háború a tömegekben és az egyénekben előidézett. Új könyvében már alig van olyan novella, a melyben a háborúnak bármí szerepe volna, ugyancs a Herceg Ferenc szól belőle, a

ki a háború előtt rajzolta a maga egyéni módorában s a modern novella egyéneleg alakított formában a magyar élet és a magyar emberek társadalmi és lelki komplikációit. Körülbelül megvan benne minden hang, a mit eddig megütött, lélektani kép, fantasztikum, szatira és a történelmi levegő rekonstruálása adják váltakozva a könyv tartalmát. Terjedelmre legjelentékenyebb a *Tűz a pusztaban* című novella, a mely a XVIII. század közepén még divatban volt boszorkányperekre vet rábány világító sugarat: érdekesen és valószínűen rajzolja meg a tudatlan asszonyok egy részének ragályos hisztériáját, az akkori elmaradt kisvárosi polgárok babonásságát, a felvilágosodottak tanácsatlanságát a boszorkányságnak azokkal a letagadhatatlan jelenségeivel szemben, a melyeket az akkori fejletlen orvosi tudomány sem tudott megmagyarázni. A tömegpszichológiai pszichológiájából is megmutat az író néhány jellemző vonást. A könyv általában teljesen Herceg Ferenc színvonalán áll s néhány érdekes kiegészítő vonással is járul az író arcképéhez.

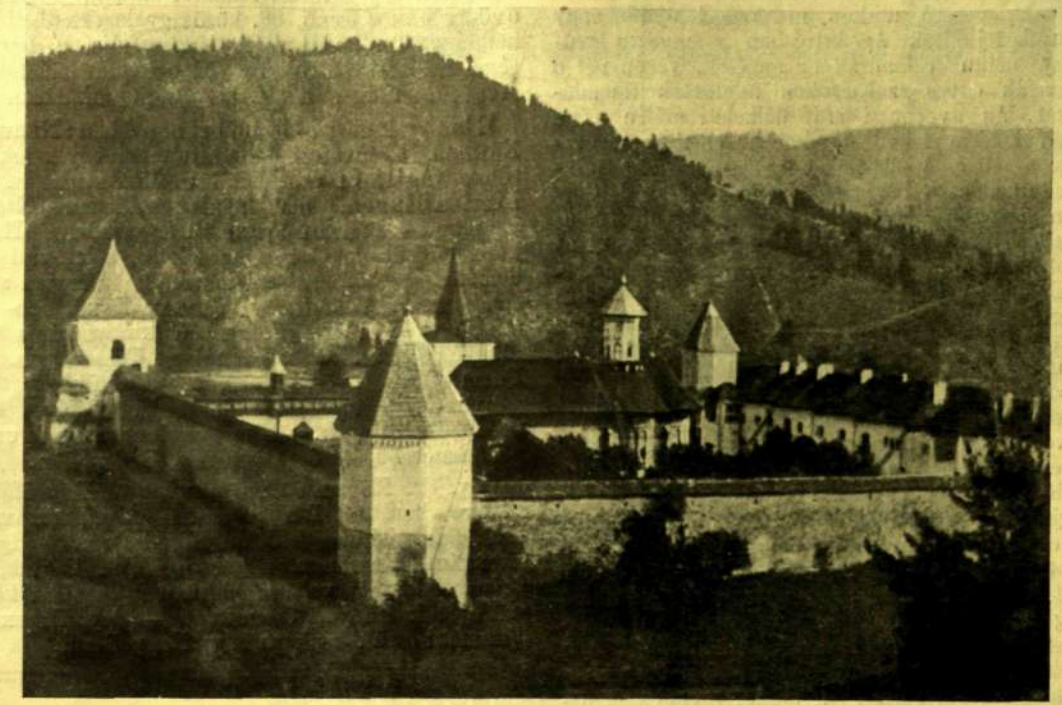
Örök tűz. Méray-Horváth Károly novellás könyvének czime szimbolikusan fejezi ki a könyv tartalmát. Az *örök tűz* a szerelm, a mely mióta az emberiség van, nyilvánulási formáiban folyton átalakulva, lényegében mindig egyformán forralta az emberek véré, égő lángjaival, komor füstjével az élet legnagyobb hatóereje volt. Novellás képekben a szerelm történetét akarja adni az író, kezdve az egyiptomiakon, a görög-római világban, a középkoron, a renaissanceon és a mai időkig. Minden korból egy kép, a mely a szerelmeiről való felgöngyölítés, a szerelmi életnek egy-egy megkülönböztető vonását emeli ki vezérmotívumul, pregnáns, határozott vonalakra törekvő előadásban. Némileg a Strindberg Történelmi miniatűrjei jutnak analógiakép az ember eszébe e könyv olvasása közben, — abban is, hogy mint a svéd írónál, itt is kiütözik néha bizonyos — hogy így mondjuk — ismeretterjesztő vonás, a mely néha zavarólag kandikál ki a szépirodalmi tónusból. Egyébiránt a novellák a történelmi szemleiről erős érzékkel vannak az, az író a fantázia segítségével bele tudja vezetni olvasóját a mai évszázadtól teljesen idegen korok szellemébe is.

A Jó Pajtás. Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb augusztus 26-iki számába *Ábrányi* Emil írt verset, *Zsoldos* László elbeszélést, *Lakatos* László folytatja regényét, *Schöpfung* Adorján a Mária Terézia-rendről mond el érdekes dolgokat, *Enárdi* Béla szép képet rajzolt saját verséhez, *Avar* Gyula mesét mond el, az *Emmi Csodaszországban* című regény folytatása, tarka mese, rejtvények, szerkesztői üzenetek, egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A *Jó Pajtás*-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára egész évre 12 korona, fél évre 6 korona, negyedévre 3 korona, egyes szám ára 24 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker. Egyetem-utca 4.

A HÁBORÚ NAPJAI

Augusztus 16. Marasacitól keletre németek visszavetették az ellenséget a Szereten át, 3500-nál több foglyot, 16 ágyút, 50-nél több gépfegyvert szállítottak be. Straoninál súlyos ellenséges támadások megkísérültek. A Fel-Susita mentén az ellenség a Racoasától nyugatra és Sovejától keletre fekvő magaslatokra vonult vissza. Honvédek elragadták a Mt. Resbolulint. A nyugati harczatérben Flandriában fellángolt a második nagy csata. A tengerparton és az Yser és a Deule közt a tüzérségi harcz a legnagyobb hevességet érte el, éjjel is folyt és reggel pergőtüzzé fokozódott. Bixchoote és Wytschaete közt 18 km. arcvonalzónában sűrű tűzhullámok mögött az angol gyalogság támadása fogott. Artoisban Hulluch és Lens között kanadai hadosztályok csapatai behatoltak a német állásba s Lensnél igyekeztek a betörést mélyíteni. Egész nap tartó elkeseredett harczokban a németek ellentámadása a betört ellenségek állásuk harmadik vonalán túl vetette vissza. Az angolok nyeresége csekély. Az ellenség esti új támadásai összeomlottak. Hulluchtól délre és Lenstől nyugatra a németek visszavetették az ellenséget. A Chemin des Dames közepén részén a tüzérség élénk harci tevékenysége. Cerny és Hurbetse között a francziák ismétlődő támadásaival szemben a németek megtartották állásaikat.

Augusztus 17. Romániában nincs változás. Az összes szákmány a Pocsanitól északra folyó harczok kezdete óta több mint 11,000 foglyot, 35 lö-

A ZSUCSAVAI KOLOSTOR BUKOVINÁBAN, MELYET AZ OROSZOK VISSZAVONULÁSUKKOR ELPUSZTÍTOTTAK.

A «Leipziger Presse» Búros fölvétele.

veg, 118 géppuska. Grozestitől délre honvédek és gyalog harczoló lovasságunk bravuroz támadásban hátrább ütköz az ellenséget s 1600-nál több foglyot ejtettek. A nyugati harczatérben a flandriai csata második nagy napja ismét a németek javára dőlt el. Az angol hadsereg színeje az északi szárnyon francziáktól támogatva támadásra tört előre. Az Yser-től a Lysig egész nap tombolt a csata, az angolok kiküzdötték maguknak a német állások előterét, Langemarcknál megkísérültek a német vonalokon s Poelcopelléig nyomultak előre. Itt találták magukat szemben a németek ellentámadásával, a mely elől levő részeket legyűrte, hátrább levő tagozatait pedig visszavetette. Estére Langemarck és az elvesztett állás ismét a németek birtokában volt. Az ellenség megvert támadó csapatait mind újabb erővel egészítették ki. St. Juliennél és tovább délre egész Warnetonig túl számos helyen benyomult a német harci zónába, de a német gyalogság a hatalmas lökést mindenütt felfogta és visszavetette az ellenséget. A Roulersből és Meninből Ypernél felvezető utakon a németek sikeres támadással régi állásukon túl előnyomultak. A széles csatamező többi szakaszain az angolok rohama már a német akadályok előtt összeomlott. Az angolok legáltyosabb áldozataik dacára sem értek el semmit. Az Artoisban, Loos mellett ismét hevesen támadtak az angolok, de lönyeges eredmény nélkül. Az Aisne mentén Cernynél francia támadások megkísérültek.

Augusztus 18. Julius 19-ike óta a keleti arcvonalon a szövetségeseink 655 tiszttel és 41,900 főnyi lönyegséget fogtak el. A szákmány 257 ágyú, 546 géppuska, nagy löszertömeg és igen sok hadiszer és jelentékeny élelmiszerkészlet. A nyugati harczatérben Flandriában a tengerpart mentén és Yperntől északra keletre a tüzérségi harcz fokozódott. A boesinghae—sloveni vasút mindkét oldalán az angolok meglepetésszerű támadása folytán a németek elvesztették Langemarckot s lapos ivben a falu körül foglaltak állást. Lenstől északnyugatra a németek tüzelése csirjában elfojtatta az angolok támadási kísérletét. A német trónörökös hadosztályának több helyén a tűzharcz fokozódott. Az olasz harczatérben az Isonzo-arcvonalon tegnap délelőtt súlyos tüzérségi harczok törtek ki a Mrzli Vrh és a tengerpart közt.

Augusztus 19. A keleti harczatérben nincs különösebb esemény. Flandriában a tengerparton és Yser-től Lysig igen erős harci tevékenység. A bixchoote—hoegi szakaszon a tüzérségi harcz pergőtüzzé fokozódott. Langemarcktól délre az ellenség támadását a németek visszavetették. Az Artoisban több helyütt tetemes tüzérségi tevékenység. Az olasz harczatérben az Isonzónál az olaszok újabb támadása fogtak. Másfél napi leg-erősebb tüzérségi előkészítés után a Mrzli Vrh és a tenger közt az olasz gyalogság támadt. A csata 60 kilométeres vonalon a legnagyobb hevességgel tombol. Eddigi jelentéseink mind kedvezők.

Augusztus 20. Marasacitól keletre heves harczokban több mint 2200 foglyot szállítottak be, Grosesinél az Ojtoz mentén és Oenától nyugatra az oroszokat és románokat újból visszavetették. A nyugati harczatérben Flandriában Langemarcktól délre az angolok kora reggeli támadásai megkísérül-

tek s a tűzharcz csökkent. A Verdun előtti csata ma reggel a Maas mindkét partján megkezdődött a francziák erős támadásával, melyeket nappal és éjjel tartó szakadatlan tüzelés s reggel a legerősebb pergőtűz előzött meg. A francziák harcz nélkül megszállották a Maastól keletre a Tatou gerinczet. A széles harczvonal minden más helyén teljes erővel folyik a harcz. Az olasz harczatérben ismét hadseregünk ismét elkeseredetten viaskodott a nagy túlerőben levő ellenséggel. A nap sikere a miénk volt. Tolmein és a Krn között csak részleges előretörések. Auzatól a tengerpartig, tömegtámadások rohamhullámai zúdultak állásaink felé. Canale töltött az olaszok eljutottak a Vrh magaslatokig, de visszavetették őket a lejtőn. Descianál, Vodienél, a Monte Santón és a Monte Gabrielen, a Görztől keletre és délre emelkedő dombos területen a legnagyobb elkeseredéssel folyt a harcz, de az olaszok talpalatnyi teret sem nyertek. A Wippach és a Falt Hrb közt támadó oszlopok szétzúzódtak az alpesi lövészek ellenállásán. A karszti fensíkon a legnagyobb hevességgel folyt a csata. Kostanjevicától délnyugatra még folyik a harcz, egyébként mindenütt visszavetették az ellenséget.

Augusztus 21. A keleti harczatérben a helyzet változatlan. A nyugati harczatérben a flandriai és az arrasi szakaszon pusztító tüzelés. A Verdun előtti csata a francziákra nézve ugyan molyan lefolyású volt, mint a flandriai nagy angol támadások július 31-én és augusztus 16-án. Az anyagokban való fölség és az emberek tömeges feláldozása sem tudta megörni a német harci erőt. A tüzérségi előkészítés augusztus 11-én kezdődött s az utolsó órákban a végsőkig fokozódott, a német állásokat az avocourti erdőtől a Caurisris erdő keleti széléig pusztító tölszermegővé változtatta. 20-án kora reggel a gyalogság sűrű tömegekben mélyen tagozva előretört. A hol behatoltak a németek védőzónájába, onnan elkeseredett közelharcz és erőteljes ellentámadás, majd mindenütt visszavetette őket. A Maas nyugati partján csak a Mort Homme magaslatja és a Bois de Courbesu keleti széle maradt a francziák kezében. A 344-es magaslatnál az ellenség némi tért nyert. A francia gyalogság veszteségei rendkívül súlyosak. Az olasz harczatérben teljes erővel folyik a 11-ik iszoni csata. A Juli-alpoktól az Adriáig terjedő csatáer egyik pontján sem sikerült az ellenségnek védelmetlenül megörni. Az északi szárny sziklás területén az egyes lökésekre bomlott támadásokat simán visszavertük. Auzatól délre és Canaletól északra sikerült az ellenségnek arcvonalunkat visszazorítani. Az olasz támadást a Vrh-nél fel fogtuk: minden egyes osztagok a bekerítésig tartották magukat és a támadókön keresztül vonultak vissza. Desola és a Wippach közt egyik támadás a másik után hiúsult meg. Ép ily eredményesen küzdöttek a Karszt fensík védői is. Itt az olaszok meghódították az összelőtt Selo falut. A két csatanapon 5600-nál több foglyot és 30 géppuska maradt kezünkön.

Augusztus 22. A keleti harczatérben a Trotus-velgyőtől délre a románok támadásait, melyeket el akartak tőlünk ragadni a Grozestinél és Sovejanál nyert területet, visszautasítottuk. A nyugati harczatérben Flandriában és a tengerparton és Bixchootétól Warnetonig a harcz ismét nagy erejű

TAHURE AUBERIVE MELLETT, A NYUGATI NAGY HARCZOK EGYIK SOKAT EMLÉGETETT HELYE. A «Leipziger Presse» Búros fölvétele.

hallott már. Szabadságról és egyenlőségről való szavatokkal igyekeznek magát tisztára mosni multja alól, a nép feléje ujjong, a hol mutatja magát. Nem szabad elzárkóznunk a belátástól, hogy a becsúgyók és fanatikuskok izgató beszédei korbácsolják fel a tömegek vad kívánságait, a melyekről igénytelenségükben eddig fogalmuk sem volt. Mély aggodalommal olvastam, hogy Elmszász nyugodtabb lakossága sem maradt érintetlen és sürgősen remélem, hogy azt fogom Öntől hallani, hogy csöndes vára mint a világtól, minden belső harcztól is távol maradt.

Gaillard Lucien Delphinehez.

Páris, 1789 július 12.

Tisztelt Marquisné Asszonyom. A történeti dolgok lélkendező sítsége elnémított, de nem feledtetted el, a mit megfogadtam. Tudja a lapokból, mi történt: a király veresége, a harmadik rend csodás fölemelkedése, a nemzetgyűlés kezdete. Ajtót előtt áll a nép, harczakészen, hogy ha kell, a harczot tétele változtassa.

Július 16.

Óriási dolog történt: Necker elbocsátásának és egy népellenes miniszterium kinevezésének híre félbeszakította megkezdett levelemet. A Palais-Royalba rohantam.

«Versaillesben a hazafiak Bertalan-éjszakájáról tanácskoznak» — kiáltották felém.

Haragtól remegő hangon hívta Demoulin fegyverre a polgárokat. Mintegy idegen hatalomtól hajtva, ezerek nyomultak zárt csoportokban ugyanabba az irányba. Minden mellékutéból embertömegek tödültek áradatunkba. Egész Páris egy érzéstől volt áthatva.

Megrémülve a megszámlálhatatlan sokaságtól, a mely XV. Lajos terén szemben állott a katonai csapatokkal, Besanval marsall jelt adott a visszavonulásra. Az uralkodók rettenetes terve meg volt húsítva.

Másnap Páris hadi táborhoz hasonlított, mikor július 14-ének reggele szürkülő kezdett, már nem volt szükség a hangos kiáltásra: «A Bastillehez!» Mindegyikünk tudta, mintha maga a végzet diktálta volna parancsait, hova vezet az út. Nem akarom lágy szívét olyan leírásokkal kínozni, melyektől összefut a vér ereimben. Csak azt akarom említeni: a zsarnokság vára elesett! Az első a százak között, a melyek mindenfelé az országban ellenünk irányítják ágyúikat, pincézükben rejtetik a kincseket, a melyeket uraik fölünk csaltak ki, rejtkeikben szegény embereket tartogatnak fogva, a kiket az inség tolvajokká és czinkosokká vagy a szabadság előharcosáivá tett.

Sürgős kéresem van, Marquisné Asszonyom, saját biztonságá érdekében.

Igyekeztek valami ürügy alatt mennél hamarabb a parkbeli palotába költözni. Észeköltéteim vannak az elszázi paraszttokkal; ha a rég elfojtott gyűlölet nekik is a kezükbe nyomja

a gyujtogató csóvát, akkor csak a lakott vár s nem az elhagyott kastély lesz a czéljuk.

Montbéliard Frigyes-Jenő herceg Delphinehez.

Besançon, 1789 július 23.

Szerelmem! Útban hozzád — az aggodalom elfeledtet velem minden tekintetet — itt futólagos megállót kellett tartanom. A futárom meg van bizva, hogy átadja neked ezeket a soraimat és várjon meg engem. Az egész vidék zendülésben van. Az égő kastélyok óriási fátylak módjára világítják be a viharral terhes éjszakát. Nagy ügyvel-bajjal tudtam megmenekülni a parasztek órjöngése elől, a kik felgyujtották Amblyt, a hol az éjszakát töltöttem. Megkötöztek, úgy, hogy tehetetlenül kellett nézmem, a mint a Chevaliernek a szívét átszúrták és boldogtalan neének a testéről tépték le a gyermekeit. Megfeledeztek rólam a fosztogatás mámorában? Valami ismeretlen barátom segített rajtam? Nem tudom. Valaki szétvágtá kötelékeimet, megtaláltam a lovaimat és idevágattam, a hol bekötöztettem a sebeimet a karomon, a melylyel addig nem is törődtem.

Montbéliard Frigyes-Jenő herceg Delphinehez.

Montbéliard, 1789 augusztus 6.

Vége. Leszámoaltam. Csak egy dolog marad hátra: a búcsú töled. Te ellenem döntöttél, Delphine. A napnak és éjszakának minden óráján magam előtt látom az órá, a mely kimondta életünk felett az utolsó ítéletet.

Miképen történt minden, az örökké homályban marad előttem, mert Gaillard szája elhallgatott örökre. Holttestét a lovamon hoztam ide és itt tettem el. A marquis a farkasokkal tépette volna szét az erdőben.

A vár égett már, mikor én odajöttem. Gaillard a sugárzó bizalom kifejezésével csak két szót kiáltott oda nekem: «a palotában». Berohantam a parkba, mint egy örült döngöttem a zárt ajtódeszkákat; a korhadat fa engedett; nevedet kiáltozva szaladtam végig a dohos termekben, — nem voltál ott. Nagy ugrásokkal rohantam vissza.

Szorosan a lezuhanó gerendák előtt állt a Marquis, az arca vérel befutva, egyik karján a síró fiú, a másik kezében a füstölő pisztoly, lábánál a haldokló Gaillard, te mintegy élet-telenül fogtad át a térdét.

Főlrántottalak. Rám meredtél, mintha eszedet vesztetted volna.

A Marquis metszőn fölkiacagott: «Gyujtogatós! Már rá akarom magamat vetni, de pajzsod a gyermeket tartotta elem — az én gyermekemet.

«Delphine! — kiáltottam.

«A szabadság vagy a gyermek!» — dörgött a Marquis hangja a beomló falak zajánál.

És ekkor te elfordultál tőlem. Nem vádoltalak. Nem tehetted másképp. Örökre búcsút mondd.

volt. St. Juliennél a németek visszaverték egy erős angol előretörést. A Sladenből és Meninből Ypernebe vezető utakon ma reggel újabb nagy harcok fejlődtek. Az Artoisban is lényeges eredmény nélkül támadtak az angolok. Verdunnál a franciák egyes szakaszokon folytatták támadásukat. Az avocourti erőd délkeleti szélén s az innen keletre fekvő dombon az ellenség megvetette a lábát. A 304-es magaslaton megtört minden támadása a németek tüzeben. A Bois de Corbean gerinczétől Forgesgrund felé irányult támadásait is visszautasították a németek. A Maas keleti partján a franciák behatoltak Samogneuxbe. Másfelőlben sűrű tömegeket, melyek a 344-es magaslatról a Beaumont-Vacherauville útig nyomultak elő, véresen visszaverték. Augusztus 21-ike az Isonzo-hadsereg történetében a legfőbb harci napok egyikévé vált. Canaletól keletre Vrh falut át kellett engednünk az ellenségnek, de az innen délre fekvő magaslatok nem tudott az ellenség átjutni. Oeselától délre is megihusult az ellenség több támadása Görzről keletre és Biagnánál árkaikat a megismételt rohamokkal szemben is megtartottuk. Az ellenség kimenülten kénytelen volt harci szünetet tartani. A legerősebben a Karszt-fensíkon folyt a viaskodás. Az ellenség korá reggeltől késő estig hevesebben már alig megaladható tüzérségi tüztől támogatva hadosztályt hadosztály után vetett harcra. A legerősebb csapat a Fatti Hrb-Kostanjevica terület ellen mérte, továbbá Medazza és San Giovanni ellen. A siker elvitáztatlanul a mi részünkön van, bár kis, elkerülhetetlen ingadozásokra is került a sor. Ma napfölkelté óta az olasz tömegek újra és újra rohamoznak Karszt-állásaink ellen.

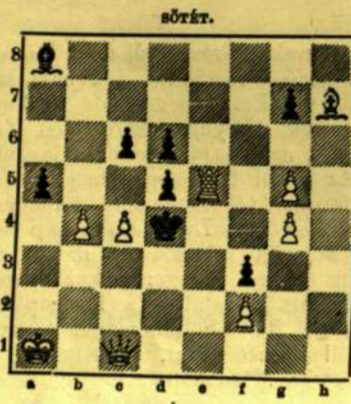
HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált halt: Kőrösy István, cs. és kir. kamarás, m. kir. honvédezéses III. oszt. vaskorona-rend lovagja, a III. oszt. katonai érdemkereszt, a katonai érdemérem, a II. oszt. német vaskereszt stb. tulajdonosa a moldvai harctéren. — Aggyszent-péteri KORIMICS LÁSZLÓ, kapitány a cs. és kir. 8. huszárezredben, a signum laudis tulajdonosa, életének 40-ik évében a Monte Stejaru hegy megostromlásakor. — Altorjai Bárány ÁPÓR SÁMUEL, cs. és kir. altábornagy, a hadidíszítményes II. osztályú vaskorona-rend és a hadidíszítményes Lipót-rend lovagja, a német II. osztályú vaskereszt tulajdonosa stb., a harctéren szerzett súlyos betegségben egy fővárosi sanatóriumban. — Győröcsy János Jenő, 38. közös gyalogezredbeli főhadnagy, Temesvár város tisztviselője, a harctéren szerzett súlyos betegsége folytán másfélévi szenvedés után a XVII. helyorségi kórházban.

Ehnyuntak még a legutóbbi napokban: NEBUDA NÁNDOR, a fővárosi kereskedővilág egyik tekintélyes tagja, 81 éves korában, Rákospalotán. — LUKÁCS SÁNDOR, pénzügyminiszteri tanácsos, Nagyváradon. — BRANDT JÓZSEF, tüzérszázados, a III. o. koronás érdemkereszt a kardokkal, a katonai érdemérem a koronás érdemkereszt szalagján stb. tulajdonosa, Békésen. — VÁRNAY ERNŐ, köz- és váltóügynök. Temesvár szabad királyi város tb. főügyésze, stb. 70 éves korában, Temesváron. — PETRI OTTÓ, gyógyszerész, a székesfehérvárosi törvényhatósági bizottságának tagja, 59 éves korában, Budapest. — SOMOGYI KORONAY GYULA, gépészmérnök, 49 éves korában, Budapest. — ÖZV. DR. KÖSTLER GUSZTÁV, szül. FÉNY Mária 67 éves korában, Budapest. — ÖZV. LISZKAYNÉ szül. PÁLÓCZI-HORVÁTH JÓHAN Keszthelyen. — IGLÓI SZONTÁGH ERZSÉBET, néhai Szontágh Pálnak, a roznyói kerület volt nagyhírű országgyűlési képviselőjének leánya, Csetneken. — ÖZV. FAZEKAS JÓZSEFNÉ, szül. benkepatonyi Nagy Berta.

SAKKJÁTÉK.

3067. számú feladvány Fritsch Károlytól.

Világos indulás a harmadik lépésre matot ad.

A 3063. sz. feladvány megfejtése Schlechter Károlytól.
Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
1. Vh2-a2 Kd6-c5 1. ... e5-e4
2. Va2xc4+! stb. 2. Va2-h2+ stb.
3. Va2xc4 stb.

Helyesen fejtették meg: A «Budapesti Sakk-kör» (Budapest). — Hoffbauer Antal (Lipótvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest). — Takács Péter (Szeged).

Szerkesztői üzenetek.

Szonett. Nem csupán a sorok száma és a rímek elhelyezése teszi a szonettet, hanem a gondolatnak az adott formába való kristályosodása s a formának megfelelő tagolódása. Ebben az értelemben ez a szonett nem is szonett s versnek is laza és súlytalan.

Amaz on királynő. Pekár Gyula regénye, mely most folyik lapunkban, eddig még nem jelent meg sehol s a mi olvasóink az elsők, a kik olvashatják. Majd ha közlése lapunkban befejeződik, meg fog jelenni könyv alakban is.

A brácsa. Ocska cigány-adoma, rossz versekbe foglalva.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 30-dik számában megjelent képtalány megfejtése: Talpunk alatt a föld s fejünk felett az ég: Tanu legyen, hogy áll Árpád hős népe még.

Felolós szerkesztő: Holtsy Pál.
Szerkesztéségi iroda: Budapest, IV., Vármeleg-utca 11.
Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

JANCSI

a czime ennek a legujabb kétoldalu tréfás hanglemesnek, melyet Jancsi, a közkedvelt magyar éneklő bohóc a Beketow-cirkuszból adott elő. Ezen a hanglemezen

A KITÜNŐ BOHÓCZ

felhívulja önmagát, olyat nyujtott, a mely a lemezhez fűzött óriási varakozást teljes mértékben igazolja, szóval a legjobb hanglemes-produkciót. E lemez pénzért nem kapható, csupán hat darab lejátszott lemez ellenében, kizárólagos joggal

WÁGNER

«HANGSZER-KIRÁLY»-nál,

Budapest, VIII., József-körút 15.

Beszélőgépek 100 koronától 1000 koronáig. «Wagner»-cégnél bármely hanglemes-újítás kapható, hat darab használt lemez ellenében. Fényképes, dalszöveges lemez- és hangszerárjegyzék ingyen.

HIRDETÉSEK

FELVÉTTETNEK A KIADÓHIVATALBAN

BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4.

Második kiadásban jelent meg

DRASCHE-LÁZÁR ALFRÉD

REGÉNYE:

TÜZPRÓBA

Ára 6 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

Kapható minden könyvkereskedésben.

A kövér nő élete kinlódás!

Kigunyolják, kikaczagják, örökös tréfa tárgya! Minden ember utánafordul, nem tud öltözködni, vendéglőben, kávéházban két szót sem kímélnek neki. Egyszerű életmódját nem zavaró kura segítségével igen rövid időn belül karcsúvá lesz a legkövérebb nő vagy férfi. Csak 1 doboz Maigrirt használjon 6 hét használat után. Egy kurához való doboz MAIGRIR ára K 6.—. Készíti Palmier G. m. b. H. Berlin. Főraktár: Török József gyógyszerháza, Budapest, Király-utca 12.

Országos Hangjegykölcsönző Intézet

Budapest, IV. ker., Sütő-utca 2. szám, lételemet. (Deák-tér mellett.)

Hangjegykölcsönzőnk feloleli a komoly és könnyebb zene-fajokat, melyek az újdonságokkal folyton kiegészítettek.

Előfizetés: 3 óra 15' — K, 6 óra 28' — K, 12 óra 52' — K.

Az előfizetés beérkezével megküldjük kimerítő jegyzékünket. Biztosíték 10 K, mely az előfizetés megszűnésekor visszaadatik.

Folyton Újdonságok. Országos Hangjegykölcsönző Intézet Budapest, IV., Sütő-utca 2. félem. (Deák-tér mellett.)

AZ AÉRO

A repüléssel és léghajózással foglalkozó egyedüli magyar hivatalos folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és céljairól kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkekkel tartalmaz. Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjuság számára külön fenntartott kisrepülő-gép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szivesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

A Franklin-Társulat kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4.)

MEGJELENT A VILÁGHÁBORU

Vezérfonal iskolai tanításokhoz és tájékoztató a nagyközönség számára.

A Magyar Paedagogiai Társaság megbízásából szerkesztette

dr. IMRE SÁNDOR

az állami polgáriak. tanítóképzőintézet tanára, egyetemi magántanár.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter támogatásával.

Nagy 8-ad ré, 248 lap.

Ára 8 korona.

E kötet Angyal Dávid egyetemi tanár, Balanyi György főgimn. tanár, Kemény Ferenc realisk. igazgató, Littke Aurél pedag. tanár, Márki Sándor egyetemi tanár, Pilch Jenő honvédelezredes, Rácz Gyula a f. v. Statisztikai Hivatal titkára és a szerkesztő tollából a következő háborús kérdésekről nyújt összefoglalást: a háború világtörténelmi előzményei, a hadi események (számos ábrával), az ország belső története a háború alatt, a hadviselő államok földrajza, a háború és a gazdasági élet, a közművelődés, a társadalmi mozgalmak, a közegészségügy és a háború, a közérkölciség és a háború, elmélkedések a jövőről; befejezőül: szempontok a háborús kérdések iskolai feldolgozására.

Kapható:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

Használhatatlan **FOGSOROKAT**
film és esztétormelékkeket, higányt, esztétpapírulladékokat, zálogszedőulákat veszek:
Gross Antal, Budapest, VIII., József-körút 23.

Alapítva 1810-ben. **Haltenberger Béla Kassa**
ruhafestés, vegytisztítás, gallértisztítás.
A GYÁR TELJES ÜZEMBEN VAN.
Gyász esetben ruhafestés feketére és egyenruhák tisztítása soronkívül.

Vadászsportot üzök
akár itthon, akár a fronton vannak — figyelmébe ajánljuk a
„NIMRÓD”
KÉPES VADÁSZUJSÁG-OT
Állandó melléklete:
„A vadászeb”
czimű egyedüli magyar nyelvű ebtenyésztési szaklap. — Mindkét lap gyönyörűen illusztrálva.
Előfizetési ár mindkét lapra: egész évre 14 kor., félévre 7 kor., negyedévre 4— kor., egyes szám ára 50 fillér.
Tessék mutatványszámot kérni.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

Az író
már alig talál szavakat, hogy eléggé méltassa a
Diana-puder
és
Diana-krém
kiválóságát.
Próbátégely vagy doboz ára 1.— K
Nagy 2.50
Mindennütt kapható.

Jótállás a biztos eredményért!
Patkánin tökéletes biztos patkányirtószert (nem mérge) emberre és háziállatokra nem veszélyes. Reitter Oszkár nagybecskereki ny. főkapitány és fajbaromfitenyésztő. társalmánnya, 1 doboz 5 kor. Iamer tö leírásat kérszre ingyen küld a Feltárási-egyetem el árusítója, a Torontáli Agrárbank R.-T., Nagybecskereken

VIDOR MARCELL
új verseskönyve:
A HOLT KÜSZÖB DALOL
— Versek a nagy világgés idején. —
Ára 2 korona.
Kapható:
LAMPÉL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrássy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

ROZSNYAY PEPSIN BORA.
Kellemes ízű, kiváló jo hatású szer **étvágytalanság, rendetlen emésztés és gyomorgyengeség** ellen.
Étkezés közben véve, megóv a **gyomor-terheléstől.** Egy üveg ára 3 kor. 20 fill.
Kapható: minden **gyógytárban** valamint **Rozsnyay Mátyás** Arad, Szabadság-tér 8.

RAVISANT női karok és szőrtávolító szer, orvosilag ajánlva. Azonnali eredmény, garantált ártalmatlanság. Egyszerű kezelés.

KEBEL-KRÉM, ARCZEFERÍTŐ-KRÉM
Diszkrét szőrtüntetés: **BOTAR REGINA**, Bpest, Erzsébet-körút 34.

Öreg hamis fogakat

legmagasabb árban vesz, aranyat, ezüstöt és mindenféle tárgyakat. Wyszogrod, Tisza Kálmán-tér 13. Levelezőlapra jörök.

A cs. és kir. 23. gyalogezred

1000 harctéri kép és rajz 100 érdekes cikk és vers A világháború első két évében kitért és elcsúszott 23-as hősök iránt és KUN JÓZSEF JENŐ képeiben megörökítve. Ára 20 kor. Megrendelhető a Képes Hírlapnál, Tábori posta 632.

100 tojás 2 korona

szab. Siloform használatával évig is friss állapotban tartható. Megbízhatósága felülmul minden más tojáskonzerválót. Leggyorsabb kezelés. Siloform kapható fúszertüzetekben és drogériákban. — Főraktár:

Keleti Kereskedelmi R. T.
Budapest, VII/5., Almásy-tér 3. sz.

MOLNÁR FERENCZ

ÚJ KÖNYVE:

ISMERŐSÖK

FELJEGYZÉSEK KRÓNIKÁK

Naplószerű feljegyzések ismerősökről: nagynevekről, névtelenekekről — kortársokról.

Ára 5 korona.

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

IBSEN

KLASSZIKUS DRÁMAI KÖLTEMÉNYE:

PEER GYNT

FORDITOTTA
SEBESTYÉN KÁROLY

Megjelent a **MAGYAR KÖNYVTÁR**-ban
(871—874. szám.)

Ára 1 kor. 44 fillér.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

Margit-Crème

a főrangú hölgyek kedvenc szépség szeré, az egész világon el van terjedve. Pírátlan hatása szerencsés összehatásában rejlik, a bőr azonnal felveszi és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjeggyel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zsírtalan vegyítésű készítmény, amely a külföldön nagy felhőtűst keltett. Ára kis tégely 2 K, nagy tégely 4 K.

Margit-zsappan 3— kor. Margit-poudre 1-50 kor.

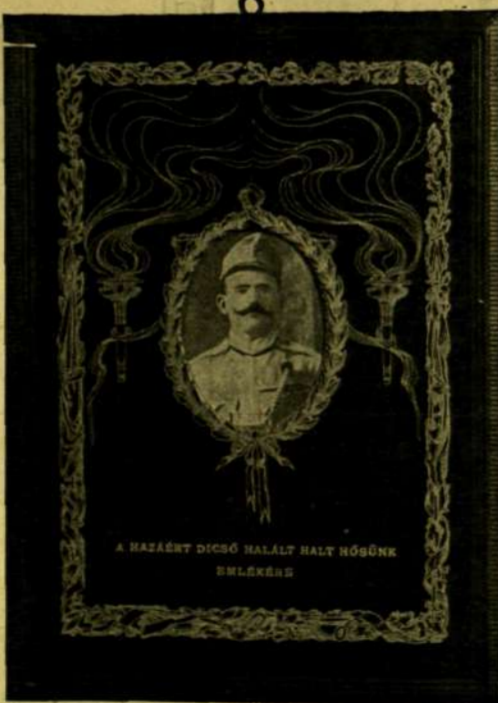
Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon.

Kapható minden gyógyszertárban, illatszert- és drogeriákban.

VISZKETEGET,
izzadás,
napégés,
bőrhámlás,
rüh és sömör,
bőrbaj, fekély
daganat és sebek
ellen biztos és gyors ha-
tású szer a
Boróka-kenőcs.

Törv. védve.
Nem piszkít és teljesen ártalmatlan. Kis tégely 3 korona, nagy tégely 6 korona, családi tégely 9 korona, hosszalva Boróka-zsappan 4 korona használati utasítással. Kapható az egyedüli készítőnél: **GERŐ BÁNDOR** gyógyszerésznél, Nagykőrös 96 Budapest részére kapható Török József, Király-utca 12. Vidéki megrendelési cím: Gerő Bándor gyógyszerész, Nagykőrös.

Eredeti nagyság 20x28 cm. Törvényesen védve. Feladás szerinti falra is függeszthető, asztalra is állítható.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ)
A főváros első és legrégebbi csipke-tisztító, vegytisztító és kelme-festő gyári intézete.
Gyár és VIII. Baross-u. 85.
Főraktár: II. Fő-u. 27, IV. Eötvös-utca 6, Kecskeméti-u. 14, V. Harmad-u. 4, VI. Teréz-krt 39, Andrássy-utca 16, VIII. József-krt 2.
Telefon: Józsa. 2—37

MOLNÁR FERENCZ ÚJ KÖNYVE:

AZ ÓRIÁS

ÉS EGYÉB ELBESZÉLÉSEK

Ára 5 korona

A FRANKLIN-TÁRSULAT KIADÁSA.

KAPHATÓ MINDEN KÖNYVKERESKEDÉSSEN.

Hüvösvölgyi Park-szanatorium

klimatikus, physikalikus és diétás gyógyintézet.
Budapest, I., Hűvösvölgy-ut 78. Villamos megálló. Telefon 145-90.
Ajánlatos bel- és idegbetegeknek, üdülőknek, Hűvösvölgy. Szobák, úgy mint eddig, az egész nyári évadra bérelhetők. Egész éven át nyitva. Egész éven át nyitva.

Órizzük meg hősi halált halt kedveseink emlékét!

A világháború majd minden családból kiragad egy-egy kedves hozzátartozót, kinek emlékét szívünkbe zárva, feledni nem tudjuk. Ezeknek a dicső halált halt hőseinknek emlékét megörökítendő, igen diszes, szép kivitelű fényképtartó keretet, (fekete moiret alapon, ezüst nyomással) melybe hősi halált halt kedveseink arcképét elhelyezhetjük, egy levelezőlapon történő megrendelésre bérmentve küld

Méhner Vilmos kiadóhivatala,
Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

Ára 2 korona.

HIRDETMÉNY.

Ezennel közzétettük, hogy a Magyar Királyi Szab. Osztályorszájáték (XXXVIII. sorsjáték) 6. osztályának húzása folyó évi szeptember hó 12-től október hó 10-ig tartanak meg, még pedig a következő napokon:

Szeptember: 12, 13, 14, 15, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 27, 28, október: 2, 3, 4, 5 és 10-én.

A húzások a négy első napon 1/2 óra, a többi napokon 9 óra kezdődnek és a magyar királyi ellenőrző hatóság és kir. Közjegyző jelenlétében nyilvánosan történnek a Magyar Kir. Szab. Osztályorszájáték húzási termében. A sorsjegyeknek a 6. osztályra való megújítása a játéktörvény szerinti, minden igényt kielégítő elosztásának terhé alatt, 1917 szeptember hó 5-ig eszközölendő.

Budapest, 1917. évi augusztus hó 19-én.

Magyar Kir. Szab. Osztályorszájáték Igazgatósága.
Tolnay. Hazay.

Franklin-Társulat nyomdája, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

VASÁRNAPI UJSÁG

35. SZ. 1917. (64. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ HOITSY PÁL.

BUDAPEST, SZEPTEMBER 2

Szerkesztési iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám ára 50 fillér.

Előfizetési feltételek:

Egész évre — 24 korona.
Félévre — 12 korona.
Negyedévre — 6 korona.

A Világhírlap-vel negyedévenként 1 koronával több.
Külföldi előfizetésekhöz a postálal meg-határozott viteldij is csatolandó.

KÁROLY KIRÁLY A FAJTI HRIB-RŐL NÉZI A HARCZ FOLYÁSÁT.

KIRÁLYUNK A TIZENEGYEDIK ISONZÓ-CSATÁBAN.